

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК LIII Ч. 243. НЬЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СІТІ, середа, 12-го грудня 1945.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 243, NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, December 12, 1945. VOL. LIII

ТРИ ЦЕНТИ

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ
АМЕРИКИ

П'ЯТЬ ЦЕНТИВ

В ГРАНИЦІ ЗЛУЧЕНИХ
ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: WErger 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: WErger 4-1016
4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES
OF AMERICA

FIVE CENTS ELSEWHERE

РОБІТНИКИ САМІ МАЮТЬ ПЛАТИТИ КАРУ ЗА НЕЗАКОННИЙ СТРАЙК

У переговорах з підприємством Форд Мотор Компані в Дітроїті юнія автомобільних робітників в Дітроїті зголосила проєкт відшкодування для підприємства за незаконний страйк. Проєкт передбачує, щоб самі робітники платили кару по 3—5 доларів денно за незаконний страйк. Кару малаб відтягати компанія з платні. Провідники незаконного страйку, на підставі проєкту, малиб бути відправлені з роботи, а так само й ті робітники, які агітують за „диким“ страйком, тобто таким, що повстане вчасі тривання контракту. З другого боку малиб платити кару теж і такі представники підприємства, які своєю поведінкою супроти робітників або вітвертою агітацією провокували робітників до незаконного страйку.

Дженерал Моторс цофає підвишку платні.

Підприємство Дженерал Моторс Компані в Дітроїті скасувало теперішній контракт з юнією і цофнуло підвишку платні на 10%, яку заповило було безпосередно перед вибухом страйку у своїх фабриках тому 20 днів. — У Вашингтоні президент Труман заповів, що назначить раду для устійнення фактів у спорі між Дженерал Моторс і страйкуючими робітниками. — Страйкарі відбули демонстрацію в формі масового пікетування фабрик Дженерал Моторс. Явилось 20,000 пікетів, однак не було спроби здержати вільний доступ урядовців до адміністраційного будинку.

ЛУІС НАЗИВАЄ ПРОВІДНИКІВ ЮНІІ ДУРНЯМИ.

У переслуханні перед конгресовим комітетом в справі законопроєкту для обмеження страйків за явив предсідник майнерської юнії Джон Дж. Луїс, що провідники юнії автомобільних робітників є дурнями, коли вони викликали страйк при кінці року, бо тим вони лише допомагають компанії Дженерал Моторс виказати більші зиски. Це тому, що через страйк компанія викиже перед податковими властями, що вона потерпіла втрату і їй відпишуть податок. Водночас Луїс заявив спротив проти назначування ради для устійнювання фактів, як цього домагається президент Труман. Ерик Джансон домагався, щоб закон не вимагав предкладання книжок у спорі між робітниками і підприємцями.

ПРИГОТУВАННЯ ДО ВИПРОБУВАННЯ БОМБИ
НА МОРЮ.

Департаменти армії й флоту оприлюднили, що вони роблять спільні приготування до вибуху атомової бомби на морю і під морем, щоб випробувати наслідки такого потрясіння. Для випробування вживуть воєнних кораблів переможеної Німеччини й Японії. Місця ні часу не подано, але пороблено всякі можливі приготування, щоб зібрати як найбільші дані про вислід такого бомбардування.

Це оприлюднення прийшло в кілька годин після того, як у конгресовій комісії для контролю атомової сили переведено основну дискусію над небезпекю і користями атомової сили. Знавці вказували, що Росія має найбільше можливостей використати цю силу на випадок перегонів у зброєнні між державами.

РАДА ДЛЯ СОВЕТСЬКОЇ ПРИЯЗНИ НЕ ХОЧЕ
ПОКАЗАТИ ЗАПИСОК.

Конгресовий комітет для Неамериканських Зацій зажадав від Краєвої Ради Американсько-Сосетської Приязни прислати записки із своєї діяльності для перевірки. Предсідник цієї ради, Корліс Ламонт, вислав лист до предсідника комісії, конгресмена Джона С. Вуда, з заявою, що не дасть книжок, бо „не розуміє, як наша праця для американсько-советської співпраці може вважатися за неамериканську діяльність“. Коли комісія подала думку, щоб вислати окремого ісландця для перевірки книжок цієї ради, Ламонт відповів, такий поступок вже самий собою підкопав би приязні відносини між Америкою й Советами.

ГУВЕР ПРО ДІЯВЛЬСЬКІ ЗАТІІ КОМУНІСТІВ.

На Міжнародній Конференції Начальників Поліції в Маямі, на Флориді, представляв голова Федерального Бюро Інвестицій великі розміри злочину, які розвиваються тепер в Злучених Державах. Головну свою увагу присвятив він американським комуністам, які, на його думку, є „розсідачами діявльського знищення“. Вони зосереджують свої змагання на те, щоб викликати замішання і розбити суспільність тим, що обсмажують як „фашистів“ поступові департаменти поліції, само Бюро Інвестицій і інші американські установи на те, щоб закрити свої негодяйські цілі“.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ,

чому не користати з оголошень знаменитих нагод для зарплати, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі“?

Підсекретар Дін Ачесон заперечує твердженням Горлія про махінації в китайській політиці

На переслуханні сенатської комісії явився підсекретар стейту Дін Ачесон, щоб подати свої помічення в справі закидів бувшого амбасадора до Китаю, Петрика Горлія. Ачесон заперечив, начеб він, чи хто інший у департаменті стейту, нарочно шкодили американській політиці в Китаю, або „розбили“ американську політику в Ірані, як це твердив Горлі. На спростування тверджень Ачесона покликана комісія ще раз Горлія і прийшло до гарячої вимини слів. Комісія має зійтись на езекутивну нараду, щоб вирішити долю дальшого слідства в справі заграничної політики. Предсідник комісії закордонних справ у сенаті Тамес Конелі, на підставі дотеперішних доказів приходить до висновку, що комісія не буде переводити допитів для перевірки відносин у департаменті стейту.

Тисячні ЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКУ ДОПОМОГОВУ АКЦІЮ

В Адміністрації „Свободи“ зложив ньюйоркський бізнесмен Василь Пуйда тисячу доларів на акцію Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету. Вслід за ним другий бізнесмен, а це Калина Лисюк з Донецен, Н. Дж., телефонічно заявив, що він дає теж тисячу доларів на тусаму ціль. Є це вислід дискусії між обома згаданими бізнесменами на окружній нараді, скликаній на четвер, 6. грудня, ньюйоркським Об'єднаним Комітетом Українсько-Американських Товариств для зясування найновіших успіхів З. У. А. Допомогового Комітету д-ром В. Галаном. Після промови д-ра Галана п. Пуйда подав плян приспіншення збірки оджи через висилання окремих троків по хатах в поодиноких місцевостях і піддав думку, щоб цей плян сфінансували інші бізнесовці. Прийнятий на нарадах Калина Лисюк заявив, що він дасть від себе тисячку на цю акцію, коли внескодаєть дасть таку суму від себе. Тоді п. Пуйда заявив, що дасть свою тисячку. Тисячка п. Пуйди наспіла в понеділок, 10. грудня, а з тим і чек п. Лисюка став важний.

ПРЕЗИДЕНТ НАЗНАЧИВ ЧЛЕНІВ КОМІСІЇ В СПРАВІ ПАЛЕСТИНИ

Президент Труман назначив суддю Джоєфа С. Гочесона з Тексасу американським предсідником Англіо-Американської Комісії для складення плянів, як перевести жидівську імміграцію до Палестини. Усіх членів комісії має бути 12. Між американськими членами є теж бувший підсекретар стейту Вільям Філіпс. Звіт комісії має бути зладжений у трьох місяцях.

Поділ Росії на різні держави в плянах Розенберга, виявлених у Нюренберзі

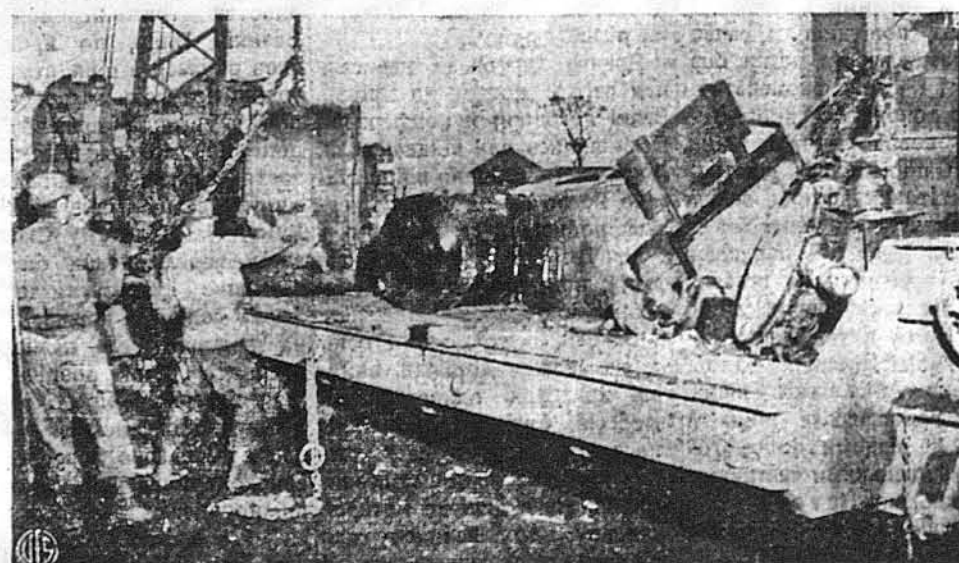
В кореспонденції Тані Лонг з Нюренбергу до часопису Ню Йорк Таймс пишеться про виявлені документи нацистського верховода, Алфреда Розенберга, між якими є теж виготовлений ним плян поділу Росії. Таким поділом думали нацисти позбутись назавжди загрози збоку Росії. Отже Розенберг запропонував поділити Росію принаймні на сім „національних“ або „географічних“ держав з такими їхніми центрами: Росія з Москвою, Білорусь з Мінськом або Смоленськом, Україна й Крим з Києвом як центром, Донська область з Ростовом як столицею. А далі подає ще такі області чи держави: Естонія, Латвія, Литва, Кавказ і Азійська Росія. В балтійських державах малиб осідати в будучині німці й тому доряджує Розенберг очистити їх з „непожаданих елементів“. Розенберг розумів під тим в першу чергу латвійську інтелігенцію. А далі, пропонував Розенберг, моглиб там осідати данці, норвежці, голандці та англійці, які сталиб за які дві генерації німцями. Пропозиція передбачувала евентуально незалежну Україну, яка разом з Донською областю і Кавказом творилаб Чорноморський Союз, що мав би держати око над Москвою і запевнити на сході Великій Нмеччині життєвий простір. Кореспондентка ще додає, що як відчитувано цей документ на суді, то Рудольф Гес, що прислухувався тому, потакував постійно головою в такий спосіб, якби хотів тому всьому приплекнути.

НІМЦІ ВИЗНАЛИ АЙЗЕНГАВЕРА „НАЙБІЛЬШИМ ГЕНЕРАЛОМ“

Ген. Ервін Лягавзен, з німецького розвідки, якого адіянтська прокуратура вживає як важкого свідка в процесі проти 20 передових нацистів як воєнних злочинців, заявив в Нюренберзі представникам Асошіейтер Прес, що німецький генеральний штаб вважав ген. Двайта Айзенавера найбільшим генералом другої світової війни. А це за його плянування, відвагу і величину повноважень. Ген. Патон був знов першим, коли іде про команданта на полю бою. По Айзенавері стояли такі генерали: маршал Жуков, полєвий маршал Монтгомері, ген. фон Манштайн, з французів ген. Вейганд міг був розвинути свої талани, якщоб Франція була не піддалась. Теж казав Лягавзен, що німці спочатку недоцінювали американських воєнків, беручи їх за „добре вигодованих граців у мяча“, але скоро пізнали, що вони помилялись.

ВЕЙВЕЛ І ГАНДІ КОНФЕРУВАЛИ В КАЛЬКУТІ

Лорд Вейвел, віцекороль Індії, розмовляв з Могандасом К. Ганді яку годину, а потім промовляв про те, що Індія має тепер золоту нагоду добитись повної політичної свободи, бо таке є справжнє бажання британського уряду і народу. Але, казав Вейвел, це можна осягнути тільки шляхом мирної кооперації й терпеливості.

Винищують японські досліди НАД АТОМОВОЮ БОМБОЮ. — На образку бачимо, як наладовують трохи апаратами, що служили японцям для дослідів над атомовою бомбою. Мають їх кинути в мор. Американські науковці назвали це „вандалізмом“, та ген. МекАртур мав виправдувати себе інструкціями з Вашингтону.

ГЕРІНГ ПЛЯНУВАВ БОМБАРДУВАННЯ НЬЮ ЙОРКУ ВЖЕ В 1938 РОЦІ

З тайних документів, що їх предкладає прокуратура Міжнародному Мілітарному Трибуналові в Нюренберзі, виходить, що Гітлер плянував в 1940 році напад на Злучені Держави, як тільки скінчить з підбиттям Європи. А Герінг думав про бомбардування Ню Йорку вже в 1938 році. Ото промовляв він тоді до промисловців летунського знаряддя і дорікав їм, що ще не випродували до цього часу бомбера, що міг би видержати тягар з п'ять тон вибухових матеріалів і довести їх до Ню Йорку, „щоб замкнути губи аrogантським людям, що там живуть“.

ЗНАЛИ ПРО ВІЙНУ ЯПОНІІ З АМЕРИКОЮ.

На суді в Нюренберзі виявлено з тайних актів, що Японія повідомила Німеччину та Італію чотири дні перед нападом на Перл Гарбор про те, що підє війською проти Злучених Держав. Сталось отже, коли іде про Німеччину, те, до чого вона від довгого часу тоді змагала і що Японії пригадувала через свого амбасадора майже кожного дня.

БУЛИБ ЗАНЯЛИ ІСЛЯНДІЮ І ГРЕНЛЯНДІЮ.

Ще заки президент Рузвелт був рішився на те, щоби зайняти Ісландію і Гренляндію, ці острови на Атлантику були вже в плянах Гітлера, щоб їх забрати в німецьке посідання. Він навіть приказав німецькому генеральному штабові виробити пляни щодо такого загарбання. Ті острови мали бути, згідно з пляном Гітлера, підготовкою до нападу на Злучені Держави. Таке виявлено на суді в Нюренберзі.

ДОБРЕ ВИРАХУВАВ!

Виявилось в часі розправи проти нацистських верховодів в Нюренберзі, що сер Стафорд Кріпс, британський амбасадор у Москві, вирахував докладно, коли Німеччина заатакує Совети. Заповів це шість днів скорше, заки самі німці рішилися остаточно на ту дату, себто на день 22. червня 1941. Спершу німці плянували заатакувати Совети 24. травня, але мусіли змінити дату через воєнні події на Балкані.

ОСТЕРІГАВ НІМЕЦЬКИХ ПРОМИСЛОВЦІВ.

Герман Герінг, промовляючи в 1938 році до німецьких промисловців, остерігав їх перед відповідальністю за вислід війни. Казав, що якщоб Німеччина програла війну, то вони будуть відповідальними за війну перед Аліантми в такий самий спосіб, як і уряд, та що їм ніщо не pomoже, коли будуть пробувати виправдувати себе, що вони не належали до нацистської партії, ні не хотіли війни.

БРИТИЦІ ПРОТИ ПОЗИЧКИ.

З Англії звідомляють, що росте опозиція проти американсько-англійського договору в справі позички. І то як серед послів в парламенті, так і серед загалу. Кажуть, що цей договір позбавляє Британію контролю над своєю власною валютою та зобов'язує її до такого, чого вона не може виконати.

ГЕН. ПАТОН СПАРАЛІЖОВАНИЙ.

Стан здоров'я ген. Джорджа С. Патона мол. є критичний. Наслідком автомобілевого нещасливого випадку з минулої неділі є фатальні. Нарушення хребетного стрижня спричинило цілковите спараліжовання від ший відлі. Його дружина відлетіла зі Злучених Держав літаком до Парижа, звідки її відставлять до шпиталю в Гайдельбергу, де лежить генерал.

В АЗЕРБЕЙДЖЕНІ ГІРШЕ.

В Тегерані, столиці Ірану, повно різних поголосок про нові вбивства в Азербейджені та скріплення там советської залоги. А теж, що повстанці, члени Демократичної Партії (комуністи), заняли три нові міста, всі на границі між Іраном і Советами. Уряд изиває чужі сили покинути якнайскорше Іран, а теж підкресляє, що непорозуміння між Советами і Іраном думає вирівнувати тільки через безпосередні пертрактації з Советами.

ПОШАНУВАЛИ РУЗВЕЛТА.

Паризька Академія Моралі й Політичних Наук, що по визволенню Франції вибрала президента Рузвелта своїм членом, тепер пошанувала його пам'ять ще знагоди річних зборів. При тому згадали, що між членами Академії є такі славні американці як Емерсон, Теодор Рузвелт, Вільям Джеймс та Вудров Вільсон.

„НЕМА КОРАБЛІВ, НЕМА ГОЛОСІВ“.

Це тепер такі кличі, що курсують між американськими воєнками в Манілі, на Филиппінах. Це акція, що звернена проти тих членів конгресу, що не штурмують уряд, щоб чимскорше відставив воєнків з Пасифіку домів. Інша група воєнків створила організацію, що зве себе „Юнією тих, що хочуть зараз вертати домів“.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRYANT 9-5882

ПРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Періодичне число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
Число з суботи (з англійською частинкою):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50
В Джерсі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КНИЖКА ЯК РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК

В тяжких воєнних часах, коли стільки доводилося терпіти через очернення та брехні ворогів визволення українського народу спід окупантів, вдалося американським українцям доклати великого й доброго діла: Видано англійською мовою декілька цінних книжок про український нарід, його політичні та національні змагання, його історію та культуру.

Таким чином маємо вже те, чого ми десятиками років домагалися, а що було кінцево потрібне хочби вже з огляду на наше молоде покоління.

Отже є вже такі книжки.

Є про українську історію спід пера такого авторитету як М. Грушевського, у першокласнім виданні Єйського Університету, а в обрізці професорів американських університетів. Тої книжки розійшлося досі біля 3,000 примірників, включно з тим, що є вона в кільця сот бібліотек і школах, а теж і серед американців не-українського походження.

Скільки з цього припало на українські хати, на українську молодь в Америці? Хай кожний сам обрахує. А в першу чергу хай розгляне по своїй хаті, чи знайде ту книжку в себе. А як не знайде, так хай подумає над тим, що тепер вертає з війни син, зять, чи внук, а може дочка і внучка, що тої книжки не бачили і про неї не чули. Чи не треба би зробити їм цього року на Різдво дарунок з такої книжки як Історія України Грушевського?

Або беріть таку книжку як Українська Література проф. К. Манінга? Чи не повинна вона бути у кожній хаті? Чи не надається вона на культурний, рідний президент американців чи американців? Або книжка Вільяма Генрі Чемберліна про Україну? Стільки десятків літ ждали ми на появу такої книжки, що була б спід пера одного з найліпших американських журналістів і знавців сходу Європи, та це видана одним з найбільших і найстаріших видавництв в Америці! Вкінці цього діджались. Та між американськими українцями нема може й тисячі примірників цієї книжки! А прецінь вона так добре надається на лектуру для нашої молоді й для американців взагалі. А чи книжка про Богдана Хмельницького, видана в невеликому числі, чи не повинна була досі розійтися? Не будемо вираховувати усіх книжок, бо вони є в списках, що їх оголошується, але можна б загадати і про рідзвняний дарунок з українських книжок, чи з такої книжки як Альманах У. Н. Союзу, чи з пренумерати "Свободи", або хоч тільки "Юкрейніан Віклі", а далі "Юкрейніан Квотерлі", журналу, що служить для розголошування української справи і правди про Україну й український нарід.

Усе, що досі видано про Україну, є ще невисхідним. Ще треба багато дечого видати, щоб представити англійською мовою український нарід у повноті, як нарід культурний, моральний і свободолюбний та демократичний. Та це буде можливе, якщо подбаємо, щоб розійшлося те, що вже надбано. Різдво це добра пора на те!

Вашингтон, а не Кремль!

Комуністичні "дуцики" з У. Ш. Вістей починають знов давати американським українцям лекції американського патріотизму. З одного боку — на давний лад — день за днем повторюють давні брехні про український визвольний рух. А з другого пробують залюкати українське громадянство, щоб не складало жертв для "гітлерівців" і "фашистів" та не слало ніяких делегатів на проголошений конгрес у Вашингтоні, що то його скликає Конгрес Американських Українців, бо то ніби є якісь доходи уряду, тощо. При чому покладаються на брехні таких большевицьких "консервативів" як Дж. С. Меткелф з шойорського "Геральд Трибун". Як бачимо, давний большевицький трюк.

Американські українці, що їх політичним висловом є Конгрес Американських Українців, відомі з цього, що сповнюють свої обовязки супроти свого краю якнайкраще. Це знає найкраще сам уряд. Це знає і така організація як Еф Бі Ай. Це знає і державна скарбниця, хочби з акції в справі воєнних позичок і тих двох воєнних кораблів, що їх збудовано своїми окремими датками. А чи наші скромний орган не дістав спеціального признання за кампанію в справі воєнних бондів? І то таке, що поставило його у ряді 50 найбільших газет в краї, як це було в кампанії за Сему Позичку.

Або це: Чи тоді, як комуністи, включно з ступайками з У. Ш. Вістей, питували політику през. Рузвельта і розпинались за те, щоб не іти війною проти Гітлера, бо Сталін був тоді з ним у спілці, Український Конгресовий Комітет не питував усіх диктаторів і чи не за-

явився вже тоді за стопроцентове поперте заграничної політики вашингтонського уряду? Або нині, по війні, хоч ми, американські українці, маємо не один жажд до уряду за його м'яку руку супроти советських насильств над українським поневоленим народом, як й іншими народами, то чи проте не стоїмо при цьому вірно в переконанні, що він пробить що можливе, щоб усунути насильство та довести світ до порядку, оминаючи війни?

А як поводитися комуністи? Що випикують У. Ш. Вістей? Вони визнають до акції проти уряду! Пікетують у Вашингтоні державний секретаріат. Домагаються негайного усунення з уряду секретара стейту Бірнса і т. д. Випикують за вказівками свого "вождя", Вільяма З. Фостера, стоси обивувачення проти уряду Злучених Держав, закидаючи йому, що веде "політику американського імперіалізму та сувереного відношення до Советського Союзу". Ще за ту, як кажуть, "реакційну політику" винують теж і през. Трумана. Знов назначення амбасадором до Китаю такої людини як генерал Маршал вважають "продовженням політики імперіалізму".

Ось це є зразки того, чим годують теж і українські комуністи з У. Ш. Вістей українських робітників в Америці. Вони ставлять виразно, як завжди, так і тепер, інтереси червоної Москви на першому місці. Критикують американський уряд не з боку американських інтересів, а так, як приказує Кремль. Так поступають і беруться вчити американських українців американського патріотизму. Чи не безличність?

Наша китайська політика

Ідеалізм та реалізм — це цілі американської політики в Китаю. Секретар стейту, Джеймс Ф. Бірнс, переслуханий Сенатським комітетом для заграничних справ у звязку з закидами б. амбасадора до Китаю, ген. Петрика Ж. Горлія, підкреслює, що уряд допомагав і далі допомагає, щоб Китай піднісся економічно та був об'єднаний і перетворений на справжню незалежну демократичну державу. Це так з ідеалістичного боку.

А як з практичного, з реалістичного? Китай це давня територія для американського ринку. Війна з Японією стримала американський експорт до Китаю, але підготовка до віднови експорту на велетенську скалю йшла вчас війни.

Ледви булиб як-так налагодити відносини в Китаю, а вже американські підприємства ма-

ли, на підставі плянів, рушити з усім краєм: від голки й нитки, до вантажних авт-троків та машинерії для будови фабрик. Тимто й такою пильною справою стало устійнити американську політику в Китаю, а водночас налагодити реконверсію в американським автомобілем промислі. Мабуть тому згодилася юнія автомобільних робітників на тайні переговори з підприємством Дженерал Моторс, бо — "небезпека у проволочи". Загальний начерк відбудови і упрямисловлення Китаю американськими засобами й силами представляється так:

Упродовж двох найближчих літ має вибратися до Китаю як 5,000 американських інженерів і вправлених технічних робітників, щоб пустити Китай на промисловий шлях. Китай не може все рахувати на технічну поміч з Америки, то-

му мусить заступити в недалекий будучині американських інженерів своїми силами. Ці сили треба щойно вивчити. В Китаю нема відповідних високих шкіл, отже 2,000 китайських студентів треба вислати до Злучених Держав на високі технічні студії. Ці студенти стануть першими піонерами у створенні рідного китайського фахового персоналу для відбудови й розбудови китайського промислу.

Американські долари вже помандрували в Китай. Через міжнародний Експорт-Імпорт Банк Китай дістав з Америки \$560,000,000 позички на тимчасове упрямисловлення краю. Одна третина цих грошей вже передана до розпорядку китайського уряду Чіан-Кай-шека. Ці гроші мають бути вжиті на заплату замовлених матеріалів в Америці. Решта, тобто дві третини позички, має бути ужита на закупно дальших предметів упродовж 1946 року. Такі контракти підписав з Америкою уряд Чіан-Кай-шека. Отже, як то валить цей уряд, підкопує інтерес Америки. Тому зрозуміле негодування в конгресі проти тих, хто тепер намагається змінити на велику скалю закредитувати американську політику в Китаю.

З останніх невиданих грошей цієї позички має піти який \$300,000,000 на транспортний і комунікаційний вивід. А як це що лишиться, то треба за такі гроші закупити машинерію до копальні, хемікалії, будівничий матеріал, малі річні й прибережні кораблі, на інженерські пляни для будови доріг і на саму будову та на харчі для будівничого персоналу. Не треба забувати, що тих 2,000 студентів в американських школах має хтось утримати, а на це теж призначені гроші в зазначеній позичці.

Для переведення плянів відбудови Китаю створено в Америці Китайсько-Американську Радю Торгівлі і Промислу. Це організація, яка обіймає цілий наш край, а в ній злучених є 350 компаній, які заняті 50 різноманітними промисловими виробами. Ця рада є інструментом для оживлення торгівлі з Китаєм, збирає інформацію і передає її своїм членам про все, що відноситься до потреб і відносин у Китаю. Упрямисловлення Китаю це частина програми цієї ради. Саме тепер її агенти обіздять всі стейти і розповідають підприємцям дива про можливості американського бізнесу в Китаю.

Пляни закупки потрібних матеріалів вже так далеко посушені, що рада, "знає адреси й номери телефонів ртих фабрик, які щойно мають бути збудовані" в Китаю, як сказав один з представників ради. На початок треба розбудувати сталевий промисел у Китаю, бо там є тепер ледви пів дозона фабрик заліза. А тут у Злучених Державах грозять страй-

Сенатор Джеймс М. Тоннел, (Делавер).

Чи промисловці можуть піднести робітникам платню?

Нема в Америці такого чоловіка, який не хотів би бачити свою країну багатію і процвітання. Під час спору між робітниками і промисловцями один одним закидають "упередження і несправедливості", але проте обидві сторони стремлять до того, щоб господарське життя в Америці було нормальне, забезпечене і щасливе.

Шукаючи виходу з теперішнього спору, ми не можемо оминути дуже важного питання: питання про негайне підвищення робітникам платні і споможність фабрикантів зробити це в такій мірі, як робітники домагаються. Це є основні питання і без їх поладження про добробут навіть мови не може бути.

Щодо підвищення робітникам платні, то нині майже всі годяться, що це треба зробити. Президент Труман сказав недавно в своїй промові, що урядовий звіт про відносини в американській індустрії підтримує заяву робітників, що втрата надчасової пра-

ці, деградування, збільшення продукції робітникам і безробіття сильно підорвали заробітки американського робітника, якими він підтримував американський бізнес. Кажуть, що нині вже найкупіший прадавцеве готовий піднести робітникам платню на десять процентів.

Це добре, але якщо ми хочемо бачити індустрію в повнім русі, і, як хочемо, щоб наш нарід користав з перемог, яку війна йому принесла, то робітникам треба дати відповідну підвижку платні. Таку, яка скріпила їхню купну силу. Коли домагання робітників будуть узгоджені, то на підставі обрахунку департаменту торгівлі купна сила робітників збільшиться до кінця року на тридцять п'ять біліонів доларів. Якщо справа не буде поладжена, то тридцять п'ять біліонів купної сили пропаде. Чи ви здаєте собі справу з того, що це значить? Чи ви знаєте скільки за цю суму можна купити харчів, машинерії, автомобілів й інших потрібних людям річей? Чи ви знаєте, до якої міри це могло б активізувати промисел і дати робітникам спромугу заробітку?

ком робітники у сталевому промислі!

Щоб довести до справжнього започаткування будови-різноманітних фабрик, треба поладити про наладження транспорту як із Злучених Держав до Китаю, так і в самім Китаю. На розбудову комунікацій і транспорту призначено \$840,000,000. За ці гроші мають придбати залізничний вивід, лодки й кораблі для водного транспорту; дальше матеріал для направи і поширення земних шляхів, на закупно літаків і т. п. Упродовж двох літ Китай мусить направили яких 15,000 миль доріг, побудувати нові дороги довжиною 6,000 миль. Уже тепер потрібно там для таких цілей 20,000 вантажних "троків", 10,000 авт і автобусів, а для їх урухомлення китайці будуть потребувати 30,000 гумових опон на колеса, 700,000 тон газоліну і т. п. Серед оцих велетенських приготувань і надій вийшли на страйк автомобілеві робітники, які саме мають виробити надмірні авта, троки, буси...

Це лише мала пригадка про те, які потреби має Китай з його 450,000,000 голов населення. А за це Америка має щось дістати з Китаю і тому треба розбудувати тамоний промисел для використання природних багатств. Коли все взяти під увагу, кожному стане ясно, чому Америка мусить мати устійнену свою політику супроти Китаю і в самому Китаю, в якому вже вложіні американські біліони для втримання державної самостійності цього краю.

Ми повинні здати собі справу, що добра робітничая платня є підставою американського добробуту. Коли Америка має бути економічно сильна, то в першу чергу американський робітник повинен бути добре плачений і мати стаду працю. Добро народу вимагає, щоб американська дитина мала що їсти, щоб була добре одягнена, та щоб відповідне мала помешкання. Це всі розуміють і всі з цим годяться. Але американські індустріалісти вперто відкакують підвищення робітникам платню. Вони кажуть, що не можуть піднести робітнику платню, бо як це зроблять, то автоматично піднісється ціна на фабричні продукти. Чи факти з цим годяться?

На перший погляд може здаватися, що так. Але коли ближче приглянемося до того, що кажуть промисловці, то переконаємося, що коли після підвищення робітничої платні піднісуться ціни на продукти, то ціла справа зійде нінащо. Бо тоді підвижка робітничої платні не збільшить купної сили американського народу. Коли піднісуться ціни на продукти, то американський робітник не зможе купувати потрібних йому додаткових річей і торгівля стоятиме на місці. Всі ми знаємо, що коли так буде, то американський спосіб життя не зможе розвиватися. Не піднесення ціл на продукти забезпечить і збільшить бізнесовцям й індустріалістам прибутки, а збільшення купної

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з імігрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

125)

(Всі права застережені)

Передвістниками надходячої бурі виявилися висмівання хліборобів по всяких пресових органах, висмівання покісно незлобні, жартівливі. Та час до часу маска незлобності зривалася, зпід цієї показувалися хижі пазури, ікла... Хлібороби не зіставали в догуг. Відгризалися, що вони нікому не обіцяють по двадцять п'ять доларів тиждневого заробітку, не обіцяють розпродажу пива шклянками чи без шклянок, ці інших таких дрібниць, які обіцяють перед виборами інші партії. Пояснювали свої жаждання й давали зрозуміти,

що від тих жаждань вони не відступлять.

А криза не давала людям вільніше відхилити. До роботи по давньому не було приступу. Державну допомогу одержували міліони. У хліборобських провінціях дошкулала посуха. Південні, безлісні частини провінцій загрожували обернутися у новітню Сагару; там фермерство жило на допомозі славне поголовно. Самовистарчальною стала північ, де ліси зберігли вогкість у землі, а населення вело мішану господарку. Гірське було те провадження. Худоба, хліб віддавалося за безцінь. На біл, яйця тижнями чекали хоч

сякого такого збуту, за що б, будь. Його величність долар ставав все рідшим гостем у фермерських родин. Ніяких надій, ні просвітку! Жилися от так, аби жити!

Світові обрії заволокали між тим чорними хмарами. В кабінетах політиків, в сальонах багатих верств, поміж безробітними і між фермерством отверто говорилось про неминучість нової світової війни. Занадто порізнялись системи влади світових держав, занадто переплутались міждержавні інтереси... "Малі" льокальні війни в суті річч не вгавали майже від закінчення Великої Війни. Війна китайських провінцій, напад Японії на Китай, Італійсько-Абісинська війна, врешті горожанська війна в Іспанії, з різними допомогними чужинцями частинними обом воюючим сторонам. Щось наче спроба новітніх технічних засобів війни світовими потугами. Тож скрізь говорилось не про те, — буде

війна чи не буде — а про те, коли вона вибухне, хто дасть демократичному устроєви держави поспішно готувалися до виступу. А народи покійро ждали часу, коли похмурі політики подадуть знак почина-ти різню і руїну...

Воєнна хуртовина нависала над світом, котила до прірви. Всякі договори й конференції її на якийсь час віддаювали. Ліквідувати причини війни ставало не по силах кожній державі поокремо, ні всім їм у купі. Тим то в передишках, поміж конференціями і договорами, творилось міждержавний блок, "всі", "ості" і союзники, не завжди доцільні, вимагані хвилевою одностайністю інтересів. Світ виразно поділявся на табори. Перед у кожноту таборі вели держави велитні. Наче діти до матерей тулилися до великодержав дрібнота-державки другої третьорядні. На Сході Європи і в Азії заадаочним Сфінк-

сом стежила за світовими подіями великодержав, від кількох соток літ "тюрма народів". Дрібні державки її відділювали від іншої, системю влади з нею спорідненої, войовничої держави, що завдяки поблагливісти держав-переможців у Великій Війні, по програній знов вбила в пір'я, стала світову потугою, загрозою для цілого світа. У південній Європі їй додержувала кроку третя держава, задивлена у минулу велич і силу давнього Риму. На Далекому Сході на своїх перелюдних островах таємничо сунулася держава "синів сонця". І кожні два-три роки людина могла певно вгадати, хто і з ким розпічне світову заверуху. Проголошення війни сподівалися з дня на день. Середньо європейська великодержав на всі сторони провадила всякі "аншлюси" і з кожним новим успіхом все сміливіше брязкала зброєю. Гроном з ясного неба видався для людства союз тої

держави з східно-європейською "тюрмою народів", саме у жнива. Світова заверуха стала питанням годин, не днів...

У такій грізній час, перед молоченням, року початку другої Світової Війни у невеликій, у вугли будованій хаті Безхатних відбувалася нарада ініціаторів хліборобської організації. На почесному місці, за столом, зовсім синий суддя Дорінсайд. Обіч — його зять, Артур Стронгдід і син, Едвард Дорінсайд Молодший. З другого боку господар хати. Господина й обі дочки судді клопочуться перекускою: куварок чи покійов на фармах не держать, жінки мусять самі готувати й подавати. Коло мамів дівтора ввхаеться. Святослав Безхатний, хлопчик років трьох, вчить малу Марусю Стронгдівну ходити. Щось їй доказує одним їм обом зрозумілою мовою. Ростислав Безхатний щойно зводиться на ноги, падає і знов зводиться, невдоволено сам з

собою розмовляючи. Може тут вперше заприязнюється майбутня подружка пара, хто то може знати? Діточа приязнь шира і тріпка, без облуди і фальшивої етикетки. Адже найщасливіші подружжя пари творять люди, знані собі взаємно з малих літ...

Дорінсайд приїхав в Північний Саскачеван відвідати приятеля, а по при те обговорити поступовання хліборобів на майбутнє. До властиво-го зудару щойно доходило. Здобуток хліборобів за минулий рік надто малі. Одними словами, хоч як гарними, твердого селянського розуму не переконаеш. Дорінсайдів зять прибув, щоб краще з давним знайомим запізнатися, а Дорінсайдівні — завдяки Надії. Старий суддя розважно вивчав стан річей. Справді, виявлявся він надто безвиглядним.

(Кінець буде).

КУПІТЬТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

На шляху до американської єдності

Огляд книжок — Степан Пірс.

Недавно вийшла з друку одна незвичайна книжка — „Одна Нація“, розуміючи під тим Америку, якій присягають американці, як „неподільний, свободний та справедливий для всіх“. Авторами цієї книжки є добре-званий письменник Волес Стегнер та редактори журналу „Лук“. Книжка має яких шістьдесят сторінок та поверх трьох соток фотографій і подає історичний огляд деяких американських расових та релігійних груп. Складається вона з двох частин: в першій показано, як впливали упередження на життя восьми описаних груп; в другій вказано ті міри, які американці вже прийняли для творення єдності під гаслом „свобода й справедливість для всіх“.

Для підготовки матеріалу до книжки, В. Стегнер та фотограф журналу „Лук“ їздили по цілій Америці майже цілий рік, відвідавши майже всі стейти в Америці та значну частину Мексики. Вони збирали старі фотографії та самі робили нові знімки. В книжці подано матеріал, який не тільки знайомить з існуючими упередженнями, але також малює життя меншинних груп, їх місце в громадському житті, культурні та звичаєві особливості.

В книжці описані ті групи, особливості яких як „відмінних“, „нижчих“, часто перебільшують — народи тихоокеанських рас (філіппинці, американські японці, хінці); мексиканці, американські індіанці, нігри. В двох розділах книжки говориться про дискримінацію на основі релігії по відношенню до жителів та римо-католиків. Всі ці згадані всім груп разом творять майже одну третину населення Злучених Держав.

Візьмім для прикладу мексиканську групу. Про них певне менше знаємо ніж про інші меншинні групи. Нараховують їх до 3,500,000. Багато з них є громадянами вже давно, але більшість — імigrанти або діти емігрантів. В переписках населення зараховано їх „білими“, але загал не вважає їх такими.

В книжці присвячено мексиканцям три ілюстровані розділи. В одному говориться про них, що приїздили з Мексики до Злучених Держав на сезонну працю на фармах. В другім є мова про так званих „гиспанос“, що є нащадками еспанських колоністів південно-західної Америки, які прибули до Америки ще до пілгримів. В третім говориться

сили американського народу, яку змінить підвищення робітничої платні.

Статистику й економічні закони. Наприклад, економічний огляд післявоєнного періоду першої світової війни показує, що основи американського господарства в той час були цілком слабкі й не тривкі. Робітничая платня була заморожена від 1924 до 1929 року, а як декому підвищено заробіток, то лиш на п'ять процентів. Але видатність робітника збільшилась в тім часі на двадцять п'ять процентів. Значить, що в 1929 році чотири робітники продукували таку саму кількість фабричної мануфактури, як в 1924 п'ять. Загальне обчислення показує, що промисловці мали в тім часі 72 процентів прибутків.

Сьогодні ми знаємо, до чого те все було doprowadило. Ніхто з нас не хотів би пережити таку депресію, яку ми пережили в 1930 році. А все через жадю великих прибутків, за якими вбивались великі промисловці, наражуючи робітничу класу на нечувані неприємності. Були випадки, що

ся про молодих американців мексиканського роду з Лос Анджелес, Каліфорнія. Пару літ тому про них писали в газетах як про „дитячих генгстерів“ та „ножами озброєних напасників“, що носили особливий одяг — „зут-сут“. Це правда, що між тою молоддю відбувалися часті непорозуміння, сутички, що їх особливий одяг т. з. „пачучо“, викликав підозріння. Проте соціальні робітники які найкраще знають справу, кажуть, що то є звичайна молодь, що опинилась на роздоріжжі — відійшла від мексиканського світу своїх родичів, але не прийнята американцями в своє оточення. Рада Молоді в Лос Анджелес подала їм помічну руку, організуючи спортивні товариства, клуби. Війна дала їм більше можливостей щодо праці за посередництвом організації справедливості прийняття на працю, як також і в армії.

Поміщені в книжці фотографії знайомлять нас насамперед з життям молодих американських мексиканців в їх злидінних хатах, чи на сходинах десь в куточку „дрог-сторю“, чи в інших закамарках, бо інші місця для них були закриті. Але перекиньте пару сторінок і побачите, як деякі з тої самої молоді працюють, вчать нових ремесел, носять військовий однострій, країни, за збереження свободи, якої вони боролися й вмирали. Цікаво зауважити, як змінився вираз їх обличчя, виглядають певними, маючи ціль перед собою.

Подібні зміни можна побачити і на фотографіях з американських індіан. Вони вказують, як багато для них зробив уряд, стараючись задовольнити їх спеціальні потреби, щоб вони могли жити так як інші американці в той же час зберігаючи свої окремішності. Філіппинців показано на тій праці, яку виконували до війни — і виконують тепер — при сільському господарстві, яким займається більшість з них. Проте на деяких фотографіях бачимо філіппинців, які мають власні підприємства, провадять типове американське життя. С. Франсиско вибрало в книжці для ознайомлення з життям хінців в Америці. Життя в хінських районах всіх міст майже однакове — живуть бідно, скупчено. В книжці показано проект нового розбодовання хінського району в С. Франсиско. В розділі про життя американців японського роду показано умови їх

робітники не мали за що купити найпотрібніші речі.

Нині вже 1945 рік. Нещастя ми якось перебули і повинні були дечого навчитись. Але чи так є? Перегляньмо факти. Війна причинилась між іншим до того, що робітникам піднесено платню, але воєнні заробітки вже зчезли. Та не зчезла продукція. Навпаки, вона збільшилась на 25 відсотків. Бізнесові прибутки в роках 1939-1944, перед заведенням більших податків, були дійшли до 365 процентів, а зиски промисловців в тім часі підніслись на 370 процентів. Перед більшим оподаткуванням зиски американських торгівців у воєнний час виносили 84.7 біліонів доларів.

Розуміється, що це великі зиски, але бізнесовці зараз скажуть, а хібаж ми не платили від доходів податки? Очевидно, що так, і то великі. Але проте в них все одно остався великий запас грошей. Бо по оподатченню податків промисловцям осталося п'ять біліонів доларів воєнних зисків. Цебто два з половиною рази тільки, як вони заробляли в мирні ча-

Куток мови

ХІМІЯ, ХЕМІЯ ЧИ ХІМІЯ?

Науку про первні та їх сполуки називають з грецька хімією, однак в західну Європу дісталося це слово через арабів в виді слова „альхімія“, яке присвоєно як „альхемія“. Альхемія була наукою, що ставила собі за мету переміну звичайних металів у золото. Яке було походження слова „хімія“ в грецькій мові, тільки догадуватися, але певна річ, що таке слово було. Воно писалося через так зване „довге е“, або „ета“. В кожнім випадку, коли українцям приходиться переписувати грецьке слово, де приходила ця буква, вони переписували його через „и“. Видна річ, що буква „и“ відповідала грецькій „ети“. Оттак писане через „ету“ імя Міхаєл переписано на Міхаїл, Нікетас — Нікіта, Нікефорос — Нікіфор, Нікодемос — Нікодим і т. д.

Що грецька „ета“ звучала більше подібно до и, як до е, видно й з того, що словник англійської мови Вебстера зазначає, що давній спосіб писання слова хімія в англійській мові був через „у“ а не через „е“, отже СНУМІСТРУ, СНУМІСТ, СНУМІСАЛ, а тільки згодом змінено його на СНЕМІСТРУ, СНЕМІСТ, СНЕМІСАЛ. Галічани прийняли польський та німецький спосіб писання грецьких слів за правильний, отже привчилися писати слово хімія на польський та німецький лад — хемія. Враз з тим надніпрянські українці, що вчилися в російських школах, згубили між „и“ й „і“, як і між „г“ і „ґ“. Тому, що в російській мові буква „и“ читається „і“, вони дуже часто пишуть „и“ там, де повинно бути „і“ (прим. „всіх“ замість „всіх“ — бож походить це від „всіх“), а „і“ там, де по-

життя до перевезення їх зі західного бережжя в глибокі країни, умови в місцях нового розселення, а також вказано, як вони починають творити нове життя після звільнення. Життя нігрів спочатку показано в умовах бідності, перенаселення, відокремлення в злидінних школах, в найгірших помешканнях в деяких частинах країни. Далі є фотографії відомих нігріських артистів, вчених, докторів, а також одної громади, де чорні живуть в добросудських відносинах з білими, як і білі з чорними. В книжці „Одна Нація“ пригадуються також сенсаційні оповідання про життя в закритих католицьких монастирях, що їх

си. В наступному році, 1945-1946, цебто в першій році реконверсії, прибутки американських індустріалістів виноситимуть шість біліонів доларів. Кажуть, що так буде і в наступних роках.

Державна комісія обрахувала, що капітал американських корпорацій, без банків й аскураційних компаній, виноситиме в 1945 році коло 50 біліонів доларів. Не треба також забувати, що переведений в конгресі закон про воєнні податки звернув промисловцям кілька біліонів доларів. Значить, що їхні фонди збільшились новими прибутками.

Конфлікт на індустріальному горизонті можна спинити. Зробивши це, ми будемо працювати до кращого, вигіднішого життя. Перед нами є ера добробуту, але треба вміти отворити до неї двері. Колиж не потрапимо цього зробити, то будемо бідувати так, як нині. Будемо гризтися доти, поки не зрозуміємо, що підвищення робітничої платні збільшить купну силу і дасть підстави до кращого життя. А гроші на це в Америці є.

Що писала „Свобода“ тому 40 років?

7. грудня 1905.

ІТАЛІЙЦІ ГРЕКО-КАТОЛИКИ В АМЕРИЦІ.

У першій місії, яка відбулася в ньюйоркській українсько-католицькій церкві св. Юрія від 27 листопада до 3 грудня, брали участь такі душпастирі: о. П. Чаплинський, о. Л. Левицький, о. П. Тимкевич, о. Ол. Улицький, о. Мірошай та грецько-католицький італійський священник о. Піноля.

ЗАЗІВ І КВЕСТІОНАР ЮЛІАНА БАЧИНСЬКОГО.

„Дорогі Браття, Країни! Перед парю місяцями, коли я приїхав до Америки, щоб Вас відвідати і поговорити з Вами і придивитись, яке життя зготувала Вам доля в тій новій землі, вільній Америці, привітав я Вас в українських газетах і просив, щоб Ви, як зійдуся з Вами і буду питати Вас, як Вам живється, які маєте зарібки і т. д. — щоб Ви від мене не сторонили, а все мені щиро правду оповідали. Я й заповів тоді, що все те, що мені оповісте, спішу, а опісля оголошу в книжці, щоб Ви Ваші країни в старім краю знали, яка доля Вас тут стрінула... І я їздив з плейзур на плейзур, сходячись з нашими людьми, балакав з ними і всі вони мені щиро і правдиво всю розповідали. Та мимо того все те ще замало. Америка така велика, а наші люди так по ній розкидані, що... я не міг зі всіми говорити“.

Такий вступ написав Юліан Бачинський до свого квестіонара, поміщеного в виданню „Свободи“ з 9 грудня 1905. р. Квестіонар обіймає 8 сторінок величини самої газети і 291 питань. Перше питання таке: Як називається? Останнє: „Як думаєте, в який спосіб повинні організуватися наші люди, щоб міцно стояли, були сильні і щоб чужі їх шанували?“ Адресу на відповідь подав Юліан Бачинський таку: Бакс 2, Нортгемптон, Па.

(Книжка Юліана Бачинського, зладжена на підставі відповідей на цей квестіонар з 1905 року, під заг. „Українська імміграція в Зєдинених Державах Америки“ появилася щойно в 1914. р. у Львові. — Прим. редакції)

винно бути „и“. В додатку тепер українцям приписано Московське правило писати чужі слова в українській мові так, щоб вони були в російській вимові. В російській мові грецьке слово „хімія“ вимовляється „хімія“, — послідовно приписано й українцям вимовляти і писати „хімія“.

Хочемо вірити, що українська мова колись освободиться від російських правил і тоді не спішимось їх приймати; отже не пишемо ані на російський спосіб „хімія“, ані на польський спосіб „хемія“, а пишемо на старий україн-

ський спосіб „хімія“.

Це подав „Український Голос“ з Вінниги. Від себе подамо такі заваги: Українська Енциклопедія вживає слово „хемія“; Словар Російсько-Український Уманця і Спільки перекладає російське слово „химик“ на українське „химик“ і „хемик“; Українсько-Італійський Словарь Евгєна О. нацького з 1941 р. вживає українського слова „хемик“; Український Стилістичний Словник проф. І. Огієнка знає слово „химія“, покликуючися на вимову грецької букви „ета“ на українське „и“; Словар Чужих Слів д-ра Кузєні й Чайківського подає українське слово „хемікалії“ і „хемія“; Словничок Української Мови д-ра Костя Кисілевського (Станіславів, 1927) подає „хемік“, „хемічний“; Німецько-Український Словар В. Кмічєвєкича і Спільки (Чернівці, 1912) вживає українського слова „хемія“.

Зогляду на таку різноманітність наша газета буде даліше придержуватися слова „хемія“.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

IVAN FRANKO'S "MOSES"

Trans. by Waldimir Semenyna
With a biographical sketch of Ivan Franko
by Stephen Shumeyko
Price 50 cents

ПОШУКУЄМО
319 ЖЕРТВОДАВЦІВ по \$100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ“
НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ
ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода“, орган Українського Народного Союзу, свідомо того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенності в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участі в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як \$100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи“ на допомогу українським жертвам війни зложили:

181) Михайло Петрів, Шікаго, Іллой \$ 100.00
Попередню проголошено 18,070.00

Разом \$18,170.00

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто доларів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу“, на таку адресу:

СВОБОДА

P. O. BOX 346

JERSEY CITY 3, N. J.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ ВО
ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. „А ПРО
СВІТА — ЦЕ СИЛА“.

НАЙКРАЩИМ І НАЙЦІННІШИМ
ДАРУНКОМ

Є ВСЕ ТАКИ

КНИЖКА

ЧИ МОЖЕ БУТИ КРАЩИЙ ДАРУНОК НІЖ
АНГЛІЙСЬКА КНИЖКА ПРО УКРАЇНУ?

1) A HISTORY OF UKRAINE, by Michael Hrushevsky, published by the Yale University Press \$4.00

2) BOHDAN, HETMAN OF UKRAINE, by George Vernadsky, published by the Yale University Press \$2.50

3) UKRAINIANS IN THE UNITED STATES, by Wasyl Halich \$2.50

4) THE UKRAINE: A SUBMERGED NATION, by William Henry Chamberlin, published by the Macmillan Company, New York \$1.75

5) UKRAINIAN LITERATURE, Studies of the leading authors, by Prof. Clarence A. Manning \$1.50

6) SPIRIT OF UKRAINE, Ukrainian Contributions to World's Culture, by D. Snowyd \$1.00

7) UKRAINE, AN ATLAS OF ITS HISTORY AND GEOGRAPHY, by Prof. G. W. Simpson \$0.50

8) THE MODERN UKRAINIAN NATIONALIST MOVEMENT, by Prof. Nicholas Czubyatj \$0.50

Замовте собі негайно всі ті книжки за \$14.25, чи ті, що їх ще не маєте, а замовлення враз з належністю шліть на таку адресу!

СВОБОДА

P. O. BOX 346

JERSEY CITY, N. J.

Замовлення з Канади треба платити американською валютою

УВАГА! — УКРАЇНЦІ ДІТРОЙТУ І ОКОЛИЦІ!
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ

В КОРИСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ВОЄННОЇ ДОПОМОГИ

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ХОР „ДУМКА“

під управою п. ІВАНА АТАМАНЦЯ

„ВЕЛИЧАВИМ КОНЦЕРТОМ“

в неділю, 16. грудня 1945 року

MASONIC TEMPLE SCOTTISH RITE CATHEDRAL

SECOND AVENUE & TEMPLE STREET

ПОЧАТОК 2:30 ПОПОЛДНІ.

ЦІНИ МІСЦЬ: \$1.20, \$1.80, Льожі \$2.40 (включно з податком).

Бесідники: АНТІН ГЛИНКА, посол до Канадського Парляменту в Отаві,

Д-р ВОЛОД. ГАЛАН, голова „Злученого Українсько-Американського

Допомогового Комітету“.

Українці Метрополі Дітройту! Український День, який влаштовує Український Національний Хор „Думка“, відбувається в сполучі з „Комітетом Української

Воєнної Допомоги (Юкрейнієн Вор Реліф, Інк.)“ та „Українською Федерацією в Мішігані“. Всевь дохід призначений в допомогу українським жертвам війни в Європі.

Голос роспуки українських воєнних скитальців з чужини кличе вас до масової участі в Українським Дни. ІДІТЬ ВСІ НА КОНЦЕРТ!

Український Національний Хор „Думка“

Комітет Української Воєнної Допомоги, Інк.

Українська Федерація в Мішігані.

КОШИКОВІ КАЛЕНДАРІ

НА 1946 РІК

у гарних кольорах.

ХРИСТОС НА ГОРІ ОЛИВНІЙ

МАТІР БОЖА

РІЗДВО ХРИСТОВЕ

ЗИМОВИЙ ВИД

ОСІНЬ НА ФАРМІ

Календаріом друковане українською мовою.

Свята означені чітким червоним друком.

Ціна 50 ц. один.

Належність треба посилати разом з замовленням:

„СВОБОДА“

P. O. BOX 346

JERSEY CITY 3, N. J.

BRANCH OFFICE & CHAPEL
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MEIrose 8-6877

